

Kanske eventuellt

”En hurdan riksdag har vi om hundra år”, tillfrågades jag något överraskande i samband med folkrepresentationens stora jubileum för ett par veckor sedan. Historiker borde veta ett och annat om det förflutna. Men när det gäller framtiden står yrkeskåren nästan lika handfallen som de flesta andra. Jag skriver ändå ”nästan” för att markera att en viss historisk insikt kan vara nyttig om man halkar in på sådana gissningar.

Historien erbjuder enbart kvalificerade lärdomar. De senaste två decenniernas halsbrytande tekniska innovationer har därför gjort att många börjat se det förflutna som ett fullständigt avslutat kapitel. Att detta är en förhastad slutsats är uppenbart. Långa perspektiv ger fortfarande djup åt nutidens kortsynta impressioner. Vill man veta hur människor reagerar på snabba förändringar och anpassar sig till stora tekniska omvandlingar räcker det inte med att blicka enbart framåt. Då behövs också kronologiska backspeglar.

Vardagen och livets gränser var i många avseenden helt annorlunda för låt oss säga sex–sju generationer sedan. Människan har däremot knappt alls förändrats som biologisk varelse. Detta är nog så viktigt att minnas när man dryftar hur vi och framtida generationer skall kunna leva i en allt mer högteknologisk omgivning utan att bli alltför distraherade och stressade av dess inneboende drivkrafter.

Ett bekant exempel på detta är det just nu rätt så odisciplinerade sättet att utnyttja e-posten. Yrkesverksamma människor läser sin e-post stup i kvarten, skriver alldeles för långa svar och belastar dem för ofta med massor av bilagor och andra hypertexter. Inte underligt att det nuförtiden finns en speciell kategori av e-postterapeuter, som varnar oss för detta evinnerliga mejlande med ordvändningar som får en att tänka på Weight Watchers.

Förhoppningsvis utvecklas det småningom ett antal praktiska rutiner och konventioner, som hjälper oss att få mejlandet under kontroll. Men innan så har skett hinner säkert mången besmittas av en kronisk känsla av otillräcklighet. Teknofreakarnas senaste lösning på dilemmat är mobiltelefoner med inbyggda pulsmätare som hjälper oss att hålla stressen på en hälsosam nivå.

Erfarenheten visar att det kunde finnas lättare och framför allt mer naturliga sätt att hantera problemet. I slutet av 1990-talet ringde det mobiltelefoner under nästan varje vigsel, operaföreställning och styrelsemöte. I dag uppfattas sådant nästan som att svära i kyrkan och sker alltmer sällan. Vårt sätt att utnyttja ny teknologi sker i ständig växelverkan med gällande sociala och kulturella konventioner.

I en del fall förändrar teknologin visserligen vårt sätt att organisera vardagen. Vanligtvis sker dock det motsatta – uppfinningarna följer konsumenternas behov och förväntningar. Inom några år torde vi därför få hjälp av en rad etikettsregler som dämpar mejlandet och lyfter fram något av dess mer subtila dimensioner. Men fråga mig inte vad dessa eventuella subtiliteter går ut på. Framförallt inte per mejl.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 13.6.2006